

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ СУМСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РІШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

14 грудня 2016 року

м. Суми

№36

Справа №02-06/01-2016

Про порушення законодавства про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Сумського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши подання ВДР від 23.11.2016 №117 про попередні висновки у справі №02-06/01-2016 та матеріали справи,

ВСТАНОВИЛА:

В ході здійснення контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції виконавцями послуг з централізованого постачання холодної води та водовідведення при підготовці та видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та водовідведення розпорядженням адміністративної колегії територіального відділення від 18 лютого 2016 року №2 було розпочато розгляд справи №02-06/01-2016 за ознаками порушення у бездіяльності Сумської міської ради, яка полягає у невжитті заходів щодо затвердження технічних умов на приєднання об'єктів замовників – юридичних осіб до мереж централізованого водопостачання та водовідведення представником органу місцевого самоврядування (представником уповноваженої нею організації), передбаченого пунктом 7 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді вчинення дій, заборонених згідно із статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», в частині створення умов КП «Міськводоканал» СМР для вчинення порушення передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною 1 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з підготовки та видачі технічних умов на приєднання до централізованих систем водопостачання та водовідведення.

Під час збору і аналізу доказів у справі встановлено наступне.

Процедура приєднання до систем централізованого водопостачання та водовідведення визначена Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності», Правилами користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затвердженими наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27 червня 2008 року №190, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 7 жовтня 2008 року за №936/15627 (із змінами) (далі – Правила користування системами водопостачання).

Правила користування системами водопостачання є обов'язковими для всіх юридичних осіб незалежно від форм власності і підпорядкування та фізичних осіб-підприємців, що мають у власності, господарському віданні або оперативному управлінні

об'єкти системи водопостачання та водовідведення, які безпосередньо приєднані до систем централізованого комунального водопостачання та водовідведення і з якими виробником укладено договір на отримання питної води, скидання стічних вод.

Відповідно до пункту 1.2 Правил користування системами водопостачання технічні умови – це комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, які повинні відповідати його розрахунковим параметрам, зокрема, щодо водопостачання, водовідведення.

При цьому положення пункту 4.1 Правил користування системами водопостачання передбачають, що виробник послуг з централізованого водопостачання та водовідведення видає замовнику технічні умови згідно з поданою заявою протягом десяти робочих днів з дня реєстрації відповідної заяви з урахуванням потужностей споруд та пропускної спроможності мереж систем централізованого водопостачання та водовідведення, із зазначенням умов для проектування вводу: місця приєднання, місця розташування водомірного вузла, умов для влаштування проміжного резервуара і насосів – підвищувачів тиску.

Форма технічних умов наведена в додатку 1 до Правил користування системами водопостачання.

Вищевказана форма технічних умов передбачає їх затвердження уповноваженим представником органу місцевого самоврядування (або представником уповноваженої ним організації).

До територіального відділення протягом 2015 року та поточного періоду 2016 року надходили численні звернення щодо включення комунальним підприємством «Міськводоканал» Сумської міської ради (далі – КП «Міськводоканал» СМР, Підприємство), що є виконавцем послуг з централізованого постачання холодної води та водовідведення на території м. Суми, до технічних умов на приєднання вимог стосовно виконання робіт з поліпшення мереж централізованого водопостачання та водовідведення.

Зокрема, публічне акціонерне товариство «Сумбуд» (м. Суми, вул. Петропавлівська, 86, далі – ПАТ «Сумбуд») у заявах від 21 серпня 2014 року №387/01-2 та від 5 травня 2015 року №394/01-2 стверджувало, що КП «Міськводоканал» СМР до технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та водовідведення від 18 квітня 2013 року №19/2037, від 2 жовтня 2014 року №№19/8172, 19/8169, 19/8170 були включені наступні неправомірні вимоги:

до технічних умов від 18 квітня 2013 року №19/2037

– для водопостачання: заміна засувки Д-500мм-1 од. в діючий камері в районі площі Пришибської;

– для водовідведення: санація діючого каналізаційного колектора Д=600-1000 мм від діючого каналізаційного колодязя (КК-4) до діючого каналізаційного колодязя (КК-11) відповідно до схеми; орієнтовна довжина ділянки каналізаційного колектора складає L= 228 м.п.

до технічних умов від 2 жовтня 2014 року №№ 19/8172, 19/8169, 19/8170

– для водопостачання: виконання будівництва глибоководної свердловини на Пришибському водозаборі;

– для водовідведення: влаштування на КНС-6:

- засувку чавунну фланцеву з гумовим клином ДУ-400 мм, тип F4 PN 10-3 од;
- зворотній клапан кульовий 200 мм BV-1од;
- насос типу FZC.5.21.5210 з електродвигуном 55кВт-1 од;

Влаштувати на КНС-9:

- засувку чавунну фланцеву з гумовим клином ДУ-600 мм F4 PN 10-4 од;
- засувку чавунну фланцеву з гумовим клином ДУ-400 мм, тип F4 PN 10-2 од;
- зворотній клапан кульовий 200 мм BV-05-38 DN-200; PN - 1од;
- насос типу FZC.5.21.5210 з електродвигуном 55кВт-1 од.

При цьому територіальним відділенням встановлено, що всупереч вимогам додатку 1 до Правил користування системами водопостачання технічні умови, видані КП «Міськводоканал» СМР ПАТ «Сумбуд» на приєднання його об'єктів до мереж водопостачання та водовідведення, не містять відмітки про їх затвердження уповноваженим представником Сумської міської ради (або представником уповноваженої нею організації).

Слід зазначити, що відповідно до частин 2, 3 статті 40 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» замовник, який має намір щодо забудови земельної ділянки у відповідному населеному пункті, зобов'язаний взяти участь у створенні і розвитку інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури населеного пункту. Пайова участь у розвитку інфраструктури населеного пункту полягає у перерахуванні замовником до прийняття об'єкта будівництва в експлуатацію до відповідного місцевого бюджету коштів для створення і розвитку зазначеної інфраструктури.

При цьому частина 10 вказаної статті передбачає, що кошти, отримані як пайова участь у розвитку інфраструктури населеного пункту, можуть використовуватися виключно для створення і розвитку інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури відповідного населеного пункту, а частина 7 - забороняє органам місцевого самоврядування вимагати від замовника будівництва надання будь-яких послуг, у тому числі здійснення будівництва об'єктів та передачі матеріальних або нематеріальних активів (зокрема житлових та нежитлових приміщень, у тому числі шляхом їх викупу), крім пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту, передбаченої цією статтею, а також крім випадків, визначених частиною п'ятою статті 30 вказаного Закону.

Відповідно до частини 5 статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», якщо технічними умовами передбачається необхідність будівництва замовником інженерних мереж або об'єктів інженерної інфраструктури (крім мереж, призначених для передачі та розподілу електричної енергії, трубопроводів, призначених для розподілу природного газу, транспортування нафти та природного газу) поза межами його земельної ділянки, розмір пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту зменшується на суму їх кошторисної вартості, а такі інженерні мережі та/або об'єкти передаються у комунальну власність.

Враховуючи зазначене, контрольні функції щодо розвитку інфраструктури населеного пункту з метою забезпечення потреб забудовників послугами цієї інфраструктури, збору коштів для її розвитку, а також відповідності розміру пайової участі замовника у розвитку інфраструктури населеного пункту обсягу витрат замовника на будівництво інженерних мереж або об'єктів інженерної інфраструктури поза межами його земельної ділянки покладено на органи місцевого самоврядування.

Натомість органами місцевого самоврядування, як суб'єктами управління у сфері містобудівної діяльності, не виконуються в повній мірі владні функції та порушуються обмеження, визначені чинним законодавством, що, в свою чергу, створює умови для зловживання монопольним становищем КП «Міськводоканал» СМР.

Зокрема, не виконуються положення частини 3 статті 40 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», якою передбачено, що пайова участь у розвитку інфраструктури населеного пункту полягає у перерахуванні замовником до прийняття об'єкта будівництва в експлуатацію до відповідного місцевого бюджету коштів для створення і розвитку зазначеної інфраструктури.

Також не враховується частина 5 статті 30 вказаного закону, яка дозволяє зменшувати розмір пайової участі забудовника лише за однієї умови – при будівництві замовником інженерних мереж або об'єктів інженерної інфраструктури поза межами його земельної ділянки.

Зазначене підтверджується інформацією, наданою Управлінням капітального будівництва та дорожнього господарства Сумської міської ради (лист б/д №965/11.03.,

zareєстрований у відділенні 19 травня 2015 року за №02-10/1794) (далі – лист УКБ СМР) на вимогу голови територіального відділення від 12 травня 2015 року №02-10/1281 щодо пайової участі забудовників у розвитку інфраструктури м. Суми. Зокрема, встановлено, що рішеннями виконавчого комітету Сумської міської ради від 5 лютого 2013 року №36, від 27 травня 2013 року №256, від 2 серпня 2013 року №372 та змінами до нього від 20 серпня 2013 року №415, від 16 лютого 2015 року №58 забудовники ТОВ «БВКК «Федорченко» та ПАТ «Сумбуд» були звільнені від сплати пайових коштів на розвиток інфраструктури міста Суми на загальну суму 2 336 222 грн. у зв'язку з передачею до комунальної власності житлових приміщень (квартир).

Наслідком цього може стати недостатність фінансування та ускладнення розвитку інфраструктури населеного пункту, в тому числі інженерних мереж водопостачання та водовідведення.

При цьому територіальним відділенням виявлені окремі випадки негативних наслідків безсистемної діяльності та самоусунення органів місцевого самоврядування м. Суми від здійснення своїх повноважень у сфері містобудівної діяльності. Зокрема, в ході аналізу окремих положень технічних умов, що не потребують спеціальних технічних знань, з'ясовано, що встановлені КП «Міськводоканал» СМР вимоги до ПАТ «Сумбуд» щодо будівництва глибоководної свердловини на Пришибському водозаборі є безпідставними, оскільки відповідно до листа УКБ СМР у місцевому бюджеті передбачено фінансування виконання таких робіт у розмірі 2,650 млн. грн.

Тобто, порушення виконавчим комітетом Сумської міської ради частини 5 статті 30 та частини 3 статті 40 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», незацікавленість щодо поповнення міського бюджету коштами пайової участі замовників на розвиток мереж водопостачання та водовідведення міста, невжиття заходів щодо контролю вимог, які висуває КП «Міськводоканал» СМР до юридичних осіб при приєднанні їх об'єктів до мереж централізованого водопостачання та водовідведення, які є власністю територіальної громади, призводить до покладання на останніх подвійного тягаря розвитку зазначених мереж як через сплату пайових внесків шляхом передачі житлових приміщень до комунальної власності, так і через виконання вимог технічних умов щодо технічного переоснащення та заміни зношених основних фондів, підвищення надійності мереж централізованого водопостачання та водовідведення, що є безпосереднім обов'язком виключно КП «Міськводоканал» СМР.

За таких умов бездіяльність КП «Міськводоканал» СМР, яка полягала у неподанні на затвердження технічних умов на приєднання об'єктів замовників - юридичних осіб до мереж централізованого водопостачання та водовідведення представнику Сумської міської ради (представнику уповноваженої нею організації), містила ознаки порушення, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною 1 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополюним (домінуючим) становищем на ринку послуг з підготовки та видачі технічних умов на приєднання до централізованих систем водопостачання та водовідведення, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

У зв'язку з зазначеним адміністративною колегією Сумського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України листом від 25 травня 2015 року №01-20/1529 були надані КП «Міськводоканал» СМР рекомендації про припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють, зокрема, шляхом подачі представнику Сумської міської ради (або представнику уповноваженої нею організації) на затвердження технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та водовідведення юридичних осіб з дня набуття чинності відповідного рішення Сумської міської ради.

Крім того, адміністративною колегією Сумського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України також були надані рекомендації Сумській міській раді про припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють (лист від 25 травня 2015 року №01-20/1528), шляхом визначення представника Сумської міської ради (уповноваженої нею організації) для затвердження технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та водовідведення об'єктів замовників – юридичних осіб.

На виконання рекомендацій адміністративної колегії територіального відділення КП «Міськводоканал» СМР листами від 11 червня 2015 року №№22/5805 та 19/5810 (вх. №01-16/2100 від 11 червня 2015 року та №01-16/2138 від 15 червня 2015 року, відповідно) повідомило територіальне відділення, що Підприємством було прийнято наказ від 8 червня 2015 року №145 «Про вжиття заходів», відповідно до якого начальнику виробничо-технічного відділу доручено здійснити заходи щодо подачі на затвердження представнику Сумської міської ради (або представнику уповноваженою нею організації) технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та водовідведення юридичних осіб з дня набуття чинності відповідного рішення Сумської міської ради та надало копію зазначеного наказу.

У свою чергу Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради листом від 18 вересня 2015 року №2173/05.01-06 (вх. №02-10/3547.1 від 30 жовтня 2016 року) повідомив, що останнім розроблено проект Порядку видачі технічних умов юридичним особам на приєднання до систем централізованого водопостачання та водовідведення комунальної власності територіальної громади міста (далі – проект Порядку).

За результатами аналізу зазначеного проекту Порядку встановлено, що останнім визначено алгоритм дій споживачів – юридичних осіб, які мають намір приєднатися до мереж централізованого питного водопостачання та/або водовідведення комунальної власності територіальної громади м. Суми для отримання технічних умов на таке приєднання. Натомість зазначеним документом не визначено уповноважених представників Сумської міської ради чи іншої організації для затвердження технічних умов на приєднання, як це передбачалось рекомендаціями адміністративної колегії територіального відділення.

Таким чином, бездіяльність Сумської міської ради, яка полягає у невжитті заходів щодо затвердження технічних умов на приєднання об'єктів замовників – юридичних осіб до мереж централізованого водопостачання та водовідведення представником органу місцевого самоврядування (представником уповноваженої нею організації), кваліфікується як порушення, передбачене пунктом 7 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді вчинення дій, заборонених згідно із статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», в частині створення умов КП «Міськводоканал» СМР для вчинення порушення, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною 1 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку послуг з підготовки та видачі технічних умов на приєднання до централізованих систем водопостачання та водовідведення.

Проте в ході розгляду справи Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради у відповідь на вимогу голови територіального відділення від 31 серпня 2016 року №02-10/1461 щодо надання інформації листом від 21 вересня 2016 року №2646/05.01.01-06 повідомив територіальне відділення про підготований проект розпорядження міського голови «Про визначення заступника міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради Журби О. І. уповноваженим представником Сумської міської ради для затвердження технічних умов на приєднання об'єктів замовників-юридичних осіб до мереж централізованого водопостачання та водовідведення».

Наразі територіальним відділенням отримано копію зазначеного розпорядження за №292-Р від 28 вересня 2016 року (лист зареєстрований у територіальному відділенні 4 жовтня 2016 року за №01-24/2353).

Таким чином, в ході розгляду справи Сумська міська рада припинила порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Відповідно до пункту 26 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правила розгляду справ), затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 №5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за №90/299 (в редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року №169-р) (зі змінами), копія подання від 23.11.2016 №117 про попередні висновки у справі була надіслана Сумській міській раді (лист від 23.11.2016 №02-06/1884).

Заперечень чи зауважень на висновки, викладені у поданні Сумська міська рада не надала.

На підставі вищезазначеного, керуючись статтями 12, 12¹, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтю 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 та 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року №32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за №291/5482, зі змінами і доповненнями, пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правила розгляду справ), затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року №5, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за №90/299 (в редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року №169-р) (зі змінами), адміністративна колегія Сумського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати бездіяльність Сумської міської ради, яка полягала у невжитті заходів щодо затвердження технічних умов на приєднання об'єктів замовників – юридичних осіб до мереж централізованого водопостачання та водовідведення представником органу місцевого самоврядування (представником уповноваженої ним організації), порушенням, передбаченим пунктом 7 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді вчинення дій, заборонених згідно із статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», в частині створення умов КП «Міськводоканал» СМР для вчинення порушення передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною 1 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з підготовки та видачі технічних умов на приєднання до централізованих систем водопостачання та водовідведення.

Відповідно до статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення може бути оскаржене до господарського суду Сумської області у двомісячний строк з дня його одержання.

**Голова адміністративної колегії
Сумського обласного територіального відділення
Антимонопольного комітету України**

Є. М. Касьян

Члени
адміністративної колегії:

_____ / В. М. Коваленко /

_____ / А. О. Товстуха /

Секретар колегії

_____ / В. В. Василенко /